

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2025 m. gegužės 15 d. Nr. 21RE-418

(AG-247/06-2025)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Edvardo Juciaus (Komisijos posėdžio pirmininkas), Vytauto Kurpuveso ir Ingos Morkvėnienės (pranešėja), sekretoriaujant Asmuo X, dalyvaujant pareiškėjos biudžetinės įstaigos duomenys neskelbtini „duomenys neskelbtini“ gimnazijos atstovui advokatui Asmuo X, atsakovės viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros įgaliotam atstovui Asmuo X, suinteresuoto asmens viešosios įstaigos Europos socialinio fondo agentūros įgaliotai atstovei Asmuo X,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu, naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas (per vaizdo konferenciją), išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos biudžetinės įstaigos duomenys neskelbtini „duomenys neskelbtini“ gimnazijos prašymą atsakovei viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai dėl viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros duomenys neskelbtini sprendimais duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini paskirtų finansinių korekcijų panaikinimo. Tretieji suinteresuotieji asmenys viešoji įstaiga Europos socialinio fondo agentūra, Klaipėdos rajono savivaldybės administracija.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja biudžetinė įstaiga duomenys neskelbtini „duomenys neskelbtini“ gimnazija (toliau – ir pareiškėja) prašymu (toliau – skundas) prašo Komisijos panaikinti viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros (toliau – Agentūra, CPVA) duomenys neskelbtini sprendimais duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini paskirtas finansines korekcijas ir priimti naujas Agentūros paskirtas finansines korekcijas ir nustatyti 25 proc. dydžio finansines korekcijas sprendimuose duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini (toliau visi kartu vadinami Sprendimais).

Skunde nurodo, kad viešosios įstaigos Europos socialinio fondo agentūros (toliau – Projekto vykdytojas, ESFA) partneris biudžetinė įstaiga duomenys neskelbtini „duomenys neskelbtini“ gimnazija (toliau – Perkančioji organizacija arba Partneris) kartu įgyvendinamam projektui „Tūkstantmečio mokyklos I“ Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Projektas) neskelbiamos apklausos būdu įvykdė mažos vertės pirkimą (toliau – Pirkimas 2), kurio pagrindu iš tiekėjo UAB „duomenys neskelbtini rangos

darbai“ (toliau – Rangovas2 arba Laimėtojas2) įsigijo darbus – „duomenys neskelbtini,, duomenys neskelbtini“ gimnazijos erdvės „FotoLabas“ įrengimo, Robotikos ir IT modernizavimo, Kūrybinio mąstymo erdvės įrengimo bendrastatybiniai darbai“ (toliau – Darbai) (duomenys neskelbtini su Rangovu2 sudarytos Darbų sutarties Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Sutartis 2)). Analogiška situacija yra ir kitų pažeidimų atžvilgiu. Sutarties 2 vertė – 14.995,29 Eur be PVM (18.144,30 Eur su PVM). Sutarties 2 vertė, finansuojama Projekto lėšomis ir susijusi su įtariamu pažeidimu – 18.144,30 Eur su PVM. Su įtarimo rengimo metu vertinta veiklos ataskaita Nr. 3 prašoma apmokėti suma sudarė 14.995,29 Eur be PVM (18.144,30 Eur su PVM) (pagal Rangovo2 duomenys neskelbtini išrašytą PVM sąskaitą-faktūrą Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini išrašytą PVM sąskaitą-faktūrą Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini išrašytą PVM sąskaitą-faktūrą Nr. duomenys neskelbtini). Pirkimui 2 ir Sutarčiai 2 taikomos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) redakcijos, galiojusios nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., nuostatos; Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo, patvirtinto Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), redakcijos, galiojusios nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. rugpjūčio 17 d., nuostatos; Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos, patvirtintos Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 1S-94 „Dėl Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika), redakcijos, galiojančios nuo 2019 m. vasario 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., nuostatos.

Dėl žemiau dėstomų aplinkybių nėra ginčo: pareiškėja neskelbiamos apklausos būdu įvykdė viešąjį pirkimą (toliau – Pirkimas1), kurio pagrindu duomenys neskelbtini su rangovu UAB „duomenys neskelbtini“ (toliau – Rangovas 1 arba Laimėtojas 1) sudaryta Darbų sutartis Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Sutartis 1), kurios objektas – „duomenys neskelbtini,, duomenys neskelbtini“ gimnazijos Informacinio centro, Kūrybinio mąstymo erdvės, „FotoLabas“ erdvės grindų remonto ir apdailos įrengimo darbai“ (Sutarties 1 1.1.1 p.). Sutarties 1 vertė – 14.985,45 Eur be PVM (18.132,39 Eur su PVM). Pareiškėja neskelbiamos apklausos būdu įvykdė Pirkimą 2, kurio pagrindu duomenys neskelbtini su Rangovu2 sudaryta Sutartis2, kurios objektas – „duomenys neskelbtini,, duomenys neskelbtini“ gimnazijos erdvės „FotoLabas“ įrengimo, Robotikos ir IT modernizavimo, Kūrybinio mąstymo erdvės įrengimo bendrastatybiniai darbai“. Sutarties 2 vertė – 14.995,29 Eur be PVM (18.144,30 Eur su PVM). Pareiškėja neskelbiamos apklausos būdu įvykdė viešąjį pirkimą (toliau – Pirkimas3), kurio pagrindu duomenys neskelbtini su Rangovu2 sudaryta Darbų sutartis Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Sutartis 3), kurios objektas – „duomenys neskelbtini,, duomenys neskelbtini“ gimnazijos Informacinio centro, Robotikos ir IT laboratorijos, Kūrybinio mąstymo erdvės, „FotoLabas“ erdvės patalpų ardymo ir griovimo darbai“ (Sutarties 3 1 p.). Sutarties 3 vertė – 14.998,46 Eur be PVM (18.148,14 Eur su PVM). Pareiškėja neskelbiamos apklausos būdu įvykdė viešąjį pirkimą (toliau – Pirkimas 4), kurio pagrindu duomenys neskelbtini su Rangovu 2 sudaryta Darbų sutartis Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Sutartis 4), kurios objektas – „duomenys neskelbtini,, duomenys neskelbtini“ gimnazijos Informacinio centro, Robotikos ir IT laboratorijos, Kūrybinio mąstymo erdvės, „FotoLabas“ erdvės elektros ir santchnikos įrengimo darbai“ (Sutarties 4 1 p.). Sutarties 4 vertė – 14.999,05 Eur be PVM (18.148,85 Eur su PVM). Pareiškėja neskelbiamos apklausos būdu įvykdė viešąjį pirkimą (toliau – Pirkimas 5), kurio pagrindu neaišku kada (nei Projekto vykdytojas, nei Perkančioji organizacija šios informacijos CPVA nepatikslino) su Rangovu 2 sudaryta žodinė Darbų sutartis, kuriai suteiktas numeris duomenys neskelbtini pagal duomenys neskelbtini pasirašytą „Atliktų darbų aktą 1 už 2023 m. 08 mėnesį Sudarytą pagal 2021.10 kainas“ ir duomenys neskelbtini Perkančiosios organizacijos gautą bei tikėtina tada ir pasirašytą „duomenys neskelbtini PVM sąskaitą faktūrą Serija GRD Nr. duomenys neskelbtini“ (toliau minėti dokumentai bus vadinami bendrai Sutartimi 5). Sutarties 5 objektas „duomenys neskelbtini,, duomenys neskelbtini“ gimnazijos Informacinio centro esamų elektros prietaisų perkėlimas“. Sutarties 5 vertė – 1.002,11 Eur be PVM (1.212,55 Eur su PVM). Toliau Sutartis 1, Sutartis 2, Sutartis 3, Sutartis 4 ir Sutartis 5 kartu vadinamos Sutartimis. Atsakovė paskyrė keturias 100% finansines korekcijas.

Pareiškėja, cituodama Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnio 1 dalį, nurodo, kad šios nuostatos taikytinos CPVA, kuri, vietoje to, kad automatiškai paskyrė finansines korekcijas, turėtų teiktų metodinę pagalbą.

Finansinės korekcijos nebuvo individualizuotos. CPVA neįrodė žalos ES biudžetui ir (ar) nepateikė paskaičiavimo, kokia apimtimi darbai būtų galėję būti pigesni, nei pavyko juos nupirkti pareiškėjai. Siekiant tinkamai individualizuoti finansinę pataisą, CPVA turėjo duomenys neskelbtini Įtarime apie pažeidimą Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Įtarime apie pažeidimą Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Įtarime apie pažeidimą Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Įtarime apie pažeidimą Nr. duomenys neskelbtini ir duomenys neskelbtini Įtarime apie pažeidimą Nr. duomenys neskelbtini projekte Nr. duomenys neskelbtini įrodyti ar bent jau pateikti paskaičiavimą, kokią žalą padarė pareiškėja, kiek pigiau pareiškėja būtų nupirkusi rinkoje tuos pačius darbus. Pareiškėjos teigimu, negalima preziumuoti žalos, nes Europos Komisijos 2019 m. gegužės 14 d. sprendimo Nr. C(2019) 3452, kuriuo nustatomos su Sąjungos finansuotomis išlaidomis susijusių finansinių pataisų, kurias reikia atlikti dėl taikytinų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo, nustatymo gairės (toliau tekste – Gairės) Lietuvos Respublikos teisėje nėra perkeltos jokių nacionalinės teisės aktu (nagrinėjamos bylos aktualiais aspektais) ir tokia žalos prezumpcija suponuoja, kad finansinės pataisos taikymas tampa automatiniu. Pagal naujausią, skunde cituojamą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktiką, finansines pataisas draudžiama taikyti automatiškai, įskaitant ir fiksuoto dydžio finansinės pataisos skalę (LVAT 2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-227-415/2025).

Agentūra turi pareigą apskaičiuoti žalą ir jos dydį. Vadovaudamasi minėta LVAT 2025 m. vasario 5 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-227-415/2025 pareiškėja nurodo, kad CPVA privalo teisiniais argumentais pagrįsti, kodėl neįmanoma paskaičiuoti žalos dydžio.

Pareiškėjos teigimu, atsakovė turėjo įvertinti, kad visos lėšos buvo faktiškai panaudotos ir visi gauti pinigai panaudoti pagal paskirtį: patalpos buvo sutvarkytos. Atsakovė nepateikė jokių įrodymų ir (ar) paskaičiavimų, kad buvo padaryta ar sukelta žala ir kokių procentiniu punktu ir (ar) bendrai laipsniu. Pareiškėja neatmeta teorinės galimybės, kad atsirastų tiekėjas, kuris pasiūlytų pigesnę kainą, tačiau pagal tai ir turėtų būti skiriama bauda t. y. atsižvelgiant į tai, kad pvz.: rinkoje būtų gauta 15% ar net 20% pigiau negu pareiškėja galėjo nupirkti išskaidžiusi darbus. Dėl to pareiškėja prašo Komisijos įvertinti, kad bauda galėtų būti sumažinta iki tos dalies, kokią žalą, darant teorinę prielaidą, kad pareiškėja galėjo rasti rangovą už 15% ar net 20% pigiau ir prašo sumažinti visas finansines korekcijas iki 50%.

CPVA netinkamai taiko Gairių 2.1 lentelės 1 punkto 19 išnašoje pateiktą paaiškinimą, t. y. „Tinkamos viešumo užtikrinimo priemonės reiškia, kad skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas užtikrinant galimybę kitoje valstybėje narėje esančiai įmonei gauti tinkamą informaciją apie viešąjį pirkimą, prieš skiriant jo sutartį, kad ši įmonė galėtų pateikti pasiūlymą arba išreikšti susidomėjimą dalyvauti procedūroje, siekiant gauti šią sutartį. Praktiškai taip yra, kai: i) skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas nacionaliniu lygmeniu (vadovaujantis su tuo susijusiais nacionalinės teisės aktais arba taisyklėmis) ir (arba) ii) buvo laikytasi būtiniausių informacijos apie sutartis standartų (daugiau informacijos apie šiuos standartus pateikta Europos Komisijos aiškinamojo komunikato 2006/C 179/02 2.1 skirsnyje)“. Šiame kontekste CPVA nurodė, kad „Pirkimo 2 procedūrų viešumas nebuvo užtikrintas jokiais tinkamomis priemonėmis (galimos tinkamos viešumo užtikrinimo priemonės nurodytos Gairių 2.1 lentelės 1 p. 19 išnašoje), sprendžia, kad taikoma 100 proc. pataisos norma nuo Sutarties 2 vertės, tenkančios Projektui, t. y. nuo 18.144,30 Eur su PVM. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų suma yra 18.144,30 Eur su PVM ir joms tenkančios netiesioginės išlaidos 725,77 Eur. Pažymėtina, kad pažeidimo tyrimo metu nustatyta vienodo dydžio norma (finansinė korekcija 100 proc.) taikoma nuo prašytų ar prašomų apmokėti išlaidų sumos pagal Sutartį 2, tenkančią Projektui įgyvendinti, nurodytos išlaidas pagrindžiančiuose dokumentuose, pateiktuose kartu su mokėjimo prašymais“. Agentūra nepaminėjo, kad minėta Gairių nuostata yra taikoma tiems pirkimams, kurie turi būti skelbiami Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje (toliau – ES OL). Kitais argumentais CPVA savo pozicijos nepagrindė. Taigi bauda nebuvo individualizuota ir šiuo aspektu.

Pareiškėja turi materialinį teisinį suinteresuotumą, kadangi skundžiami sprendimai nustato finansines korekcijas, kurios bus išskaičiuotos iš skiriamų lėšų.

Pareiškėja ir jos atstovas duomenys neskelbtini papildomai pateiktuose rašytiniuose paaiškinimuose nurodo, kad rangovai buvo pasirinkti pagal mažos vertės pirkimą neskelbiamos apklausos būdu, o pasiūlymo vertinimo kriterijus – pagal mažiausios kainos kriterijų. Visų pirkimų didžiausia kaina būtų 101588,22 Eur, o mažiausia kaina – 73786,23 Eur. Prideda Pirkimo 1, Pirkimo 2, Pirkimo 3, Pirkimo 4 dokumentaciją.

Komisijos posėdyje pareiškėjos atstovas palaikė skundo reikalavimus ir prašė Komisijos skundą tenkinti. Papildomai paaiškino, kad 2025 m. gegužės 12 d. į bylą pateiktais rašytiniais įrodymais siekia įrodyti, kad pareiškėja atliko 3 tiekėjų apklausą ir, nors ir išskaidė pirkimą, tačiau pasirinko pigiausią pasiūlymą. Atstovo teigimu, pareiškėja suprato pažeidimą ir pasimokė, tačiau ne bet koks pažeidimas daro žalą. Mano, kad realios žalos nebuvo, darbai realiai padaryti, socialinė nauda visuomenei pasiekta. CPVA nepagrindė, pvz., su Sistela neapskaičiavo, realios žalos. Atstovo vertinimu, jeigu būtų palygintos su Sistela darbų kainos, gal ir rastume 15-20 proc. neatitikimą.

Atsakovė prašo Komisijos pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškino, kad Veiklos ataskaitos Nr. duomenys neskelbtini, gautos duomenys neskelbtini raštu Nr. duomenys neskelbtini vertinimo metu CPVA kilo įtarimas, kad Pirkimai atlikti galimai netinkamai pasirinktu pirkimo būdu. CPVA įtarė, kad pareiškėja galimai dirbtinai suskaidė vieną viešąjį pirkimą, kuris turėjo būti vykdomas skelbiamos apklausos būdu, į penkis atskirus Pirkimus, ir galimai nepagrįstai visus juos vykdė neskelbiamos apklausos būdu. Atitinkamai CPVA įtarė, kad tokiais savo veiksmais Perkančioji organizacija galimai pažeidė VPĮ 5 straipsnio 3, 4 dalis, 31 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatas, 17 straipsnyje įtvirtintus lygiateisiškumo, skaidrumo principus, Aprašo 24.2 papunkčio nuostatas.

Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – IAGNTĮ) 7 straipsnyje nustatyti skundai (prašymai) keliami reikalavimai (analogiški numatyti ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 24 straipsnyje). Pagal šiuos reikalavimus, skundas turi būti suformuluotas konkrečiai, tiksliai ir aiškiai, t. y. taip, kad aiškiai matytųsi, su kokių konkrečių skundžiamų veiksmu (neveikimu) ar aktu pareiškėjas sieja savo skundo reikalavimą. Teismas (arba šiuo atveju Komisija) gali suteikti efektyvią galimai pažeistų teisių gynybą tik tuo atveju, kai besikreipiantis asmuo aiškiai formuluoja savo reikalavimą. Šiuo atveju nurodytų reikalavimų rengiant ir teikiant skundą Komisijai nebuvo laikomasi. Skundo dalykas suformuluotas nekonkrečiai, netiksliai ir neaiškiai: 1) nors pareiškėja skunde dėstydamą faktines aplinkybes pamini, kad buvo priimti penki Sprendimai, tačiau skundo įžanginėje ir rezoliucinėse dalyse nurodo, kad skundžia tik keturių Sprendimų dalis dėl finansinės korekcijos, prašydama jas sumažinti; 2) pareiškėja skundo 2.3.1 papunktyje prašo sumažinti visas skundžiamų Sprendimų finansines korekcijas iki 50 proc., tačiau skundo rezoliucinėje dalyje prašo visas skundžiamų Sprendimų finansines korekcijas sumažinti iki 25 proc.; 3) pareiškėja skundo pavadinime nurodo „Prašymas dėl finansinių korekcijų panaikinimo ir įpareigojimo priimti sumažintas finansines korekcijas“, tuo tarpu skundo rezoliucinėje dalyje prašo „Gerbiamosios Komisijos prašome: 1) panaikinti CPVA paskirtas finansines korekcijas žemiau priimtuose sprendimuose: <...>; 2) priimti naujas CPVA paskirtas finansines korekcijas ir nustatyti 25 proc. dydžio finansines korekcijas žemiau priimtuose sprendimuose: <...>.“ Kita vertus, skundo pagrindas – aplinkybės, kuriomis pareiškėja grindžia savo reikalavimą, pateikiamos padrikai, nenuosekliai, net nesuformuluojant ir nepagrindžiant pozicijos, kodėl skundžiamais Sprendimais taikytas finansinės korekcijos dydis turėtų būti sumažintas būtent iki 50 proc. arba 25 proc. Atsakovės vertinimu, pareiškėjos pozicija grindžiama trimis esminiais argumentais: CPVA neįrodė žalos ES biudžetui ir (ar) nepateikė paskaičiavimo, kiek Darbai būtų pigesni, jeigu pareiškėja Pirkimus būtų įvykdžiusi paisydama galiojančio teisinio reglamentavimo, šį paskaičiavimą turėjo pateikti įtarimuose; CPVA skundžiamuose Sprendimuose neindividualizavo finansinės korekcijos; CPVA netinkamai taiko Gairių 2.1 lentelės 1 punkto 19 išnašoje pateiktą išaiškinimą. Agentūra mano, kad pareiškėjos skundžiami Sprendimai yra visiškai

pagrįsti ir teisėti, jų panaikinti bent iš dalies dėl neva netinkamo finansinių korekcijų taikymo skunde nurodytais argumentais ir motyvais, nėra teisinio pagrindo.

Pareiškėjos padaryti ir skundžiamais Sprendimais CPVA nustatyti pažeidimai atitinka visas 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060 kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės“ (toliau – Reglamentas Nr. 2021/1060) 2 straipsnio 31 punkte įtvirtintas pažeidimo sąvokos sąlygas, todėl atsakovė turėjo ne teisę, bet pareigą spręsti dėl padarinių – finansinės korekcijos taikymo; galiojantis teisinis reglamentavimas numatė, kad atsakovė, kaip įgyvendinančioji institucija, nustačiusi, kad pareiškėjos veiksmai ir (ar) neveikimas laikytini pažeidimu, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 2021/1060 nuostatas, ir sprendama dėl padarinių – finansinės korekcijos – taikymo, privalo vadovautis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ patvirtintomis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis (toliau – PAFT) ir Gairių nuostatomis. Išsamūs Agentūros argumentai dėl nustatytų pažeidimų, kurių pareiškėja skunde apskritai neginčija, pateikti skundžiamuose Sprendimuose, todėl Agentūra prašo Komisijos, priimant sprendimą šioje administracinėje byloje, vadovautis skundžiamuose Sprendimuose ir šiame atsiliepime pateikiamų argumentų ir motyvų visuma.

Pareiškėja laikosi pozicijos, kad Agentūra neįrodė trečiosios Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 punkte įtvirtintos pažeidimo sąvokos sąlygos – turi būti padaryta reali ar potenciali žala ES biudžetui. Pareiškėja skunde šios sąlygos įrodinėjimą sieja išimtinai tik su realios žalos ES biudžetui padarymu. Tokia pareiškėjos pozicija yra nelogiška, kadangi apie pirkimus skelbiant VPI ir Apraše nustatyta tvarka juos galėjo laimėti nebūtinai mažiausią kainą pasiūlęs dalyvis. Taip pat su tokia pozicija Agentūra kategoriškai nesutinka, kadangi ji neatitinka ne tik galiojančio ir aktualaus teisinio reglamentavimo, bet ir skunde akcentuojamos LVAT praktikos, kuri priimta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT arba Teisingumo Teismas) 2024 m. spalio 4 d. sprendimo byloje *Obshtina Svishtov prieš Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh“ 2014-2020, C 175/23* (toliau – ESTT sprendimas) pateiktų išaiškinimų pagrindu, kuriuose Teisingumo Teismas aiškiai nurodė, kad pažeidimas plačiąja prasme, t. y., taip, kaip jis apibrėžtas Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 punkte, egzistuos ir tuo atveju, jeigu negalima atmesti galimybės, kad tas pažeidimas turėjo potencialų poveikį ES biudžetui. Nors minėti Teisingumo Teismo ir LVAT išaiškinimai priimti aiškinant 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 (toliau – Reglamentas Nr. 1303/2013) 2 straipsnio 36 punkte įtvirtintas pažeidimo sąvokos sąlygas ir kitas susijusias nuostatas, tačiau tiek šios sąlygos, tiek kitas ginčui aktualus reglamentavimas iš esmės nesiskiria nuo Reglamento Nr. 2021/1060 pateiktojo, todėl ginčo atveju taikytini analogiškai Teisingumo Teismo ir LVAT išaiškinimai. Finansinio koregavimo taikymo teisiniai pagrindai nustatyti visa apimtimi tiesiogiai taikytiname Reglamente Nr. 2021/1060. Vadovaujantis Reglamento Nr. 2021/1060 6 straipsniu, ESI (Europos struktūrinių ir investicijų) fondų remiami veiksmai atitinka taikytiną Europos Sąjungos teisę ir nacionalinę teisę, susijusią su ES teisės taikymu. Pagal Reglamento Nr. 2021/1060 69 straipsnio 2 dalį, valstybės narės užkerta kelią pažeidimams, juos nustato ir ištaiso bei susigrąžina neteisėtai sumokėtas sumas ir visus delspinigius. Reglamento Nr. 2021/1060 103 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad valstybės narės atlieka reikiamas finansines pataisas, kurias reikia atlikti dėl veiksmuose arba veiksmų programose nustatytų pavienių ar sisteminių pažeidimų. Atliekant finansines pataisas, panaikinamas visas veiksmui arba veiksmų programai skirtas viešasis įnašas arba jo dalis. Taigi finansinio koregavimo mechanizmas pagal Reglamentą Nr. 2021/1060 taikomas tuomet, kai nustatoma tam tikrų faktinių ir juridinių pagrindų visuma. Visų pirma, turi būti nustatomas pažeidimas, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 2021/1060 nuostatas. Antra, nustačius pažeidimą, turi būti sprendžiama dėl padarinių – finansinės korekcijos – taikymo.

Atsižvelgiant į Reglamento Nr. 2021/1060 nuostatas bei Teisingumo Teismo išaiškinimus, pažeidimo buvimas reiškia, kad turi būti įvykdytos trys sąlygos: pirma, turi būti padarytas ES teisės (arba

nacionalinės teisės, susijusios su ES teisės taikymu) pažeidimas; antra, šis pažeidimas turi būti padarytas ūkio subjekto veiksmais ar neveikimu; ir, trečia, turi būti padaryta reali ar potenciali žala ES biudžetui. Šiuo atveju atsakovė skundžiamų Sprendimų dalyse dėl pažeidimo nustatė, kad pažeidimų atveju yra tenkinamos visos trys Reglamente Nr. 2021/1060 Teisingumo Teismo išaiškinimuose nurodytos pažeidimo sudėties sąlygos. Pirma, pažeidimų tyrimo metu CPVA nustatė ir skundžiamais Sprendimais konstatavo ES teisės (arba nacionalinės teisės, susijusios su ES teisės taikymu) pažeidimus, kurių pareiškėja savo skunde net neginčija bei juos pripažįsta – pareiškėjai dirbtinai išskaidžius faktinę, realios pirkimo sutarties vertę į penkias atskiras Sutartis tam, kad Pirkimus būtų galima atlikti neskelbiamos apklausos būdu ir Darbus įsigyti tik iš dviejų pasirinktų tiekėjų (Darbus pagal keturias Sutartis įsigyjant iš to paties vieno tiekėjo), neužtikrintas net minimalus Pirkimų procedūrų skaidrumas ir viešumas, kas kartu sąlygojo tiekėjų sąžiningos konkurencijos ir jų lygiateisiškumo visišką eliminavimą. Pareiškėja, netinkamai apskaičiavusi Pirkimais numatomų įsigyti Darbų vertę, o taip pat Pirkimų organizavimui ir vykdymui nepagrįstai pasirinkusi neskelbiamos apklausos būdą, pažeidė VPI 17 straipsnyje įtvirtintus skaidrumo ir lygiateisiškumo principus bei VPI 5 straipsnio 3 dalyje ir 4 dalyje, 31 straipsnio 3 dalies 4 punkto, Aprašo 24.2 papunkčio nuostatas. Pareiškėjai neginčijant pirmosios Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 punkte įtvirtintos pažeidimo sąvokos sąlygos, Agentūra minėtose skundžiamų Sprendimų dalyse išdėstytų aplinkybių ir argumentų papildomai nebekartoja bei prašo Komisijos, priimant sprendimą administracinėje byloje, vadovautis skundžiamuose Sprendimuose nurodytomis aplinkybėmis bei jų teisiniu vertinimu. Antra, šis pažeidimas turi būti padarytas ūkio subjekto veiksmais ar neveikimu – pažeidimai padaryti pareiškėjos veiksmais, netinkamai apskaičiavus Pirkimais numatomų įsigyti Darbų vertę, dirbtinai išskaidžius faktinę, realios pirkimo sutarties vertę į penkias atskiras Sutartis tam, kad Pirkimus būtų galima atlikti neskelbiamos apklausos būdu ir Darbus įsigyti tik iš dviejų pasirinktų tiekėjų (Darbus pagal keturias Sutartis įsigyjant iš to paties vieno tiekėjo), t. y. Pirkimų organizavimui bei vykdymui pasirinkusi netinkamą pirkimo būdą. Šios Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 punkte įtvirtintos pažeidimo sąvokos sąlygos pareiškėja taip pat neginčija. Trečia, turi būti padaryta reali ar potenciali žala ES biudžetui. Pareiškėja šios sąlygos egzistavimo fakto nepripažįsta ir ją sieja su realios žalos atsiradimu. Tokią poziciją pareiškėja grindžia neatsižvelgdama į kitus tame pačiame ESTT sprendime, o kartu ir minėtoje LVAT nutartyje, suformuluotus išaiškinimus, nurodytą teisinį reglamentavimą ir kitą aktualią ESTT praktiką.

Pažeidimų tyrimo metu nustatyta, kad pareiškėjos veiksmais, Pirkimo procedūrų vykdymo metu, buvo padaryta potenciali žala ES biudžetui. Tuo atveju, jeigu pareiškėja pažeidimų tyrimo metu nustatytų VPI ir Aprašo nuostatų bei principų pažeidimų nebūtų padariusi, t. y. būtų pasirinkusi tinkamą Pirkimų vykdymo būdą – skelbiamą apklausą, kuri apie Pirkimų vykdymą būtų leidusi žinoti neribotam kiekiui tiekėjų, tiekėjų pasiūlymų visuose penkiuose Pirkimuose galėjo būti pateikta daugiau, juose galėjo būti nurodytos mažesnės Darbų kainos. Atitinkamai pareiškėjai taip pat būtų skirtas mažesnis finansavimas iš ES biudžeto. Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 punkte išdėstytoje pažeidimo sąvokoje atskleidžiama pažeidimo esmė – tai ne tik realios žalos atsiradimas, bet ir žalos hipotetinė galimybė. Teisingumo Teismas ne kartą konstatavo, kad viešojo pirkimo sutarčių sudarymo taisyklių nesilaikymas yra pažeidimas, jeigu negalima atmesti galimybės, kad tas pažeidimas turėjo poveikį fondo biudžetui. Tokiu atveju nereikalaujama įrodyti konkretaus finansinio poveikio. Kitaip tariant, tokiais atvejais, kai konkretaus finansinės žalos dydžio neįmanoma nustatyti, yra svarbus tik teisinis, o ne faktinis jo realumas. LVAT ne kartą yra išaiškinęs, kad teisės aktai nenustato, jog finansinės korekcijos negali būti taikomos, jei pažeidimai nesukėlė tiesioginių, matomų neigiamų padarinių. Net ir formalūs viešojo pirkimo trūkumai konkrečioje situacijoje gali patvirtinti, kad pirkimas buvo atliktas pažeidžiant skaidrumo, viešumo, vienodo vertinimo ar kitus pagrindinius viešųjų pirkimų vykdymo imperatyvus. Vien tik šių principų pažeidimas gali sudaryti pagrindą taikyti griežtas poveikio priemones, nes tokie pirkimo trūkumai paprastai negali būti laikomi mažareikšmiais. Be to, Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad netgi tikslaus finansinio poveikio neturintys pažeidimai gali labai paveikti finansinius ES interesus. Gairių 1.1 papunktyje yra įtvirtinta teisinė prezumpcija, kad Gairėse nurodyti pažeidimai arba į juos panašūs turi finansinį poveikį ES finansiniams interesams, todėl juos nustačius turi būti taikoma finansinė korekcija. Vadovaudamasi ESTT praktika, Agentūra nurodė, kad negalint atmesti galimybės,

kad pažeidimu buvo padaryta potenciali žala ES biudžetui, laikantis proporcingumo principo, nustatoma nacionalinės fiksuoto dydžio pataisų normų skalės arba Gairių pagalba, tačiau ne automatiškai, o atlikus individualų ir išsamų nagrinėjimą, kurio vykdymo metu turi būti atsižvelgta į visus konstatuotą pažeidimą apibūdinančius ypatumus, palyginant su elementais, į kuriuos buvo atsižvelgta nustatančią skalę, ir kurie gali pateisinti didesnės arba, priešingai, sumažintos pataisos taikymą. Agentūra, negalėdama atmesti galimybės, kad konstatuotais VPI ir Aprašo normų bei viešųjų pirkimų principų pažeidimais buvo padaryta potenciali žala ES biudžetui, pagrįstai rėmėsi Gairėse nurodyta fiksuoto dydžio pataisos normų skale, netaikė jos automatiškai, be kita ko, pažeidimų tyrimo metu palygino pažeidimų tyrimo metu nustatytų VPI ir Aprašo nuostatų bei viešųjų pirkimų principų pažeidimus apibūdinančius ypatumus su elementais, į kuriuos buvo atsižvelgta nustatant Gairių 2.1 lentelės 1 punkto skalę.

Gairių 2.1 lentelės 1 punkto dalies „Pažeidimo aprašymas“ nurodyta, kad pažeidimas nustatomas, kai „Skelbimas apie pirkimą nebuvo paskelbtas pagal atitinkamas taisykles (t. y. nebuvo paskelbtas Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje (toliau – Oficialusis leidinys), kaip to reikalaujama pagal direktyvas. Atsakovė pažymi, kad Gairės priimtos aiškinant tik Direktyvos 2014/24/ES nuostatas. Tiek pačiose Gairėse, tiek Reglamento Nr. 2021/1060 2 str. 31 p. ir jį aiškinančioje Teisingumo Teismo praktikoje, pažeidimo buvimas reiškia ne tik „<...> pačių Sąjungos teisės nuostatų, bet ir nacionalinės teisės nuostatų, kurios taikomos Sąjungos struktūrinių fondų remiamiems veiksams ir kuriomis taip prisidedama prie Sąjungos teisės, susijusios su šių fondų finansuojamų projektų valdymu, įgyvendinimu“. Kitaip tariant, Gairių 2.1 lentelės 1 punkte nustatytas pažeidimas egzistuos ir tuomet, kai bus nustatomas ne tik tarptautinių (direktyvinių) viešųjų pirkimų nepaskelbimo faktas, bet ir supaprastintų viešųjų pirkimų, tame tarpe ir mažos vertės pirkimų, tinkamo nepaskelbimo faktas. Minėta Gairių nuostata leidžia mažinti finansinės korekcijos dydį nuo 100 proc. iki 25 proc., kai egzistuoja papildomas, reikšmingas elementas (aplinkybė): „Toks pat, kaip aprašyta pirmiau, išskyrus tai, kad viešumas buvo užtikrintas kitomis tinkamomis priemonėmis <...>“. Ginčo pažeidimų tyrimo metu Agentūra nustatė, kad apie Pirkimus nebuvo paskelbta jokiais kitomis priemonėmis, tokiu būdu neužtikrinant net minimalaus Pirkimų procedūrų skaidrumo ir viešumo, kas kartu sąlygojo tiekėjų sąžiningos konkurencijos ir jų lygiateisiškumo visišką eliminavimą. Dėl šios priežasties Agentūra neturėjo jokio teisinio pagrindo skirti mažesnės nei 100 proc. finansinės korekcijos. Gairių 1.1 papunkčio 2 išnašoje nurodyta, kad „2 skirsnyje aprašytos pažeidimų rūšys yra dažniausiai nustatomos pažeidimų rūšys. Šis sąrašas yra neišsamus. Kiti pažeidimai turėtų būti nagrinėjami, jei įmanoma, pagal analogiją su šiose gairėse nustatytais pažeidimų rūšimis.“ Iš skundžiamų Sprendimų dalių „V. Sprendimas dėl finansinės korekcijos“ matyti, kad Agentūra, atsižvelgdama į tai, kad buvo supaprastinti mažos vertės pirkimai, o ne tarptautiniai pirkimai, Gairių 2.1 lentelės 1 punktą taikė būtent pagal analogiją.

Vadovaudamasi Gairių 1.1 ir 1.4 papunkčiais, Agentūra nurodo, kad finansinė korekcija gali būti apskaičiuojama dviem būdais: 1) jeigu įmanoma tiksliai apskaičiuoti su pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydį – finansinė korekcija apskaičiuojama tikslia suma; 2) jeigu neįmanoma tiksliai apskaičiuoti su pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydžio – finansinė korekcija apskaičiuojama pagal Gairių lentelėse nustatytas fiksuoto dydžio pataisų normas, atsižvelgiant į tris kriterijus: pažeidimo pobūdį, jo sunkumą ir susijusius finansinių fondų nuostolius. Šiuo atveju Agentūra sprendė, kad neįmanoma tiksliai apskaičiuoti su pažeidimais susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydžio, todėl finansinę korekciją taikė vadovaudamasi Gairėmis. Gairės sukonstruotos taip, jog savyje talpina pažeidimo pobūdžio ir jo sunkumo nustatymo mechanizmą, kas kartu užtikrina ir proporcingumo principo laikymąsi. Šiuo atveju Agentūra, vadovaudamasi jai privalomomis Gairių nuostatomis, nustatė, kad pareiškėjos padaryti ir skundžiamais Sprendimais konstatuoti VPI 17 straipsnyje įtvirtintų skaidrumo ir lygiateisiškumo principų bei VPI 5 straipsnio 3 dalies ir 4 dalies, 31 straipsnio 3 dalies 4 punkto, Aprašo 24.2 papunkčio nuostatų pažeidimai pagal analogiją atitinka Gairių 2.1 lentelės 1 punkte nurodyto pažeidimo pobūdį.

PAFT 5 priedo 4.1 papunkčiu nustatyta, jog, kai dėl nustatyto pažeidimo pagal Gairės galėtų būti taikomos skirtingos netinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo normos, dėl atitinkamos normos

taikymo, laikantis proporcingumo principo, sprendžiama atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir įvertinant su juo susijusias aplinkybes, išdėstytas 4.1.1-4.1.4 papunkčiuose. Iš šios nuostatos matyti, kad tik tuo atveju, kai dėl nustatyto pažeidimo pagal Gaires galėtų būti taikomos skirtingos netinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo normos, atsižvelgiama ir vertinamos PAFT 5 priedo 4.1.1-4.1.4 papunkčiuose nurodytos aplinkybės. Šiuo atveju nustatyta, kad skundžiamais Sprendimais konstatuotų pažeidimų sudėties sunkumą apibrėžė dvi už tokio pažeidimo padarymą galimos taikyti 25 ir 100 proc. pataisų normos. Atitinkamai Agentūra, be kita ko, įvertino Gairių 2.1 lentelės 1 punkto skalėje nurodytas reikšmingas aplinkybes, kad skelbimai apie Pirkimus nebuvo paskelbti VPI ir Apraše nustatyta tvarka bei viešumas nebuvo užtikrintas visiškai jokiais kitomis priemonėmis. Dėl šios priežasties Sprendimais buvo taikyta 100 proc., o ne 25 proc. finansinė korekcija. Be to, Agentūra yra gavusi raštą, kuriame Europos Komisija (toliau – EK) pažymi, kad atsakovė finansines korekcijas turėtų taikyti pagal Gaires, o galimybė taikyti skirtingo dydžio finansines pataisas paliekama tik EK nuožiūrai, esant išskirtinėms aplinkybėms. Agentūra, neturėdama auditus ir (ar) patikrinimus atlikusių audito institucijų, EK ar Europos Audito Rūmų siūlymų, kurie leistų taikyti mažesnę finansinės pataisos normą, o taip pat nenustačiusi jokio išimtinio atvejo, leidžiančio nukrypti nuo Gairių, Sprendimais konstatuotų pažeidimų atveju pagrįstai pareiškėjai taikė Gairių 2.1 lentelės 1 punkte nustatytą 100 proc. finansinę korekciją atskiroms Sutartims. Pareiškėja skunde visiškai nepasisako ir teisės aktais bei teismų praktika nepagrindžia, koks yra kiekvienos iš papildomų ir neva CPVA nevertintų aplinkybių lyginamasis „svoris“ Gairių 2.1 lentelės 1 punkte nustatyto pažeidimo pobūdžio pažeidimų sunkumui nustatyti ir įvertinti – finansinės korekcijos taikymo mažinimui arba didinimui.

Komisijos posėdyje atsakovės atstovas palaikė atsakovės poziciją, išdėstyta atsiliepime, ir prašė Komisijos pareiškėjos skundą atmesti. Papildomai paaiškino, kad pareiškėja padarė patį grubiausią VPI pažeidimą. CPVA nustatė potencialią žalą. Gairių taikymas nereiškia jų automatinio taikymo. Buvo ištirtos individualizuojančios aplinkybės. Darbai buvo atlikti, bet buvo paneigtas viešųjų pirkimų teisinis reguliavimas ir darbų atlikimas nėra finansinę korekciją mažinanti aplinkybė. Pirkimų viešumas nebuvo užtikrintas, todėl negalėjo būti taikoma mažesnė 25 proc. finansinė pataisa. Pareiškėja neįvardijo, kokios metodinės pagalbos atsakovė tariamai neteikė.

Trečiasis suinteresuotas asmuo viešoji įstaiga Europos socialinio fondo agentūra (toliau – ESFA) prašo bylą nagrinėti Komisijos nuožiūra.

Atsiliepime paaiškino, kad ESFA vertinimu, nepaisant Gairėse nustatytų finansinių pataisų, nustatant finansinę pataisą kiekvienas pirkimo pažeidimas turi būti vertinamas individualiai ir nustačius specifinius pažeidimo požymius, atsižvelgiant į individualaus pirkimo pažeidimo pobūdį, sunkumą ir žalą Europos Sąjungos biudžetui, gali būti taikoma mažesnė finansinė pataisa nei nurodyta Gairėse. Minėtas finansinių pataisų taikymas nepaneigia Europos Komisijos suteiktos teisės vertinti valstybių narių institucijų nustatytų finansinių pataisų teisėtumo ir tinkamumo. Europos Komisija įvertinusi, kad valstybių narių institucijos netinkamai pritaikė finansines pataisas, išimtinėmis aplinkybėmis, Europos Komisija gali pasinaudoti teisės aktais suteikta teise pradėti finansinę procedūrą prieš valstybę narę. Cituodama LVAT 2025 m. vasario 5 d. nutartį, priimtą administracinėje byloje Nr. eA-227-415/2025, vertina, kad, norint pritaikyti finansinę pataisą, būtų racionalu skirti ne maksimalią Gairėse nurodytą finansinę korekciją, o esant pagrindui – finansinė korekcija netaikytina.

Komisijos posėdyje ESFA atstovė palaikė ESFA poziciją, išdėstyta atsiliepime.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Klaipėdos rajono savivaldybės administracija (toliau – ir Administracija) atsiliepime palaiko pareiškėjos prašymą jame nurodytomis aplinkybėmis, argumentais ir motyvais, mano, kad prašymas dėl korekcijos sumažinimo yra pagrįstas ir turėtų būti patenkintas.

Skundas (prašymas IAGNTĮ 6 straipsnio prasme) atmestinas

Agentūra duomenys neskelbtini sprendimo dėl pažeidimo Nr. duomenys neskelbtini (reg. Nr. duomenys neskelbtini) pažeidimo tyrimo formoje, be kita ko, nurodė, kad, įvertinusi Pirkimų vykdymo

aplinkybes, Sutartis, duomenys neskelbtini partnerio raštą „Dėl tūkstantmečio mokyklos I veiklų įgyvendinimo“ (Paaiškinimo 1) ir Projekto vykdytojo duomenys neskelbtini raštą Nr. duomenys neskelbtini „Dėl informacijos pateikimo“ (Paaiškinimas 2) argumentus, nurodytų teisės aktų nuostatas, teismų praktiką ir VPT išaiškinimus, padarė išvadą, kad Perkančioji organizacija, netinkamai apskaičiavusi Pirkimais numatomų įsigyti darbų vertę, o kartu ir Pirkimo 2 organizavimui bei vykdymui pasirinkusi netinkamą pirkimo būdą, t. y. Pirkimo 2 organizavimui ir vykdymui buvo nepagrįstai pasirinktas neskelbiamos apklausos būdas, nors iš tikrųjų Pirkimas 2 privalėjo būti organizuojamas ir vykdomas skelbiamos apklausos būdu, pažeidė VPI 17 straipsnyje įtvirtintus skaidrumo ir lygiateisiškumo principus bei VPI 5 straipsnio 3 dalį ir 4 dalį, 31 straipsnio 3 dalies 4 punktą, Aprašo 24.2 papunkčio nuostatas. Vadovaujantis PAFT 214 punktu, kai įtariamą pažeidimą susijęs su pirkimu, įvykdytu pažeidžiant teisės aktus, reglamentuojančius viešuosius pirkimus, arba tokio pirkimo pagrindu sudarytos sutarties vykdymu, su tokiu pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydis apskaičiuojamas su pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti projekto išlaidų apskaičiavimo metodikos (toliau – Apskaičiavimo metodika) 3 ir 4 punktuose nustatyta tvarka. Apskaičiavimo metodikos 3.2 papunkčiu nustatyta, kad, kai pažeidimas nustatytas subjektui, kuris yra perkančioji organizacija pagal VPI reikalavimus, atliekant pirkimą, kuriam taikomas ar iš dalies taikomas VPI arba kuriam jis netaikomas šiame įstatyme nustatytais atvejais, kai šis pirkimas atliktas ar nustatytas draudžiamas pirkimo sutarties pakeitimas padarytas pagal VPI, galiojusį nuo 2017 m. liepos 1 d., netinkamos finansuoti projekto išlaidos apskaičiuojamos vadovaujantis 2019 m. Gairėmis. Apskaičiavimo metodikos 4 punkte nurodyta, kad gairėse nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo norma, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, taikoma proporcingai pagal pirkimo sutartį arba jos dalį (jei pirkimo sutartis apima ir kitus, projekto lėšomis nefinansuojamus, objektus arba pažeidimas turėjo įtakos tik daliai pirkimo sutarties vertės) projekto vykdytojo patirtoms ir planuojamoms patirti išlaidoms pagal konkrečią pirkimo sutartį. CPVA, įvertinusi tai, kas išdėstyta aukščiau bei vadovaudamasi Gairių 1.1 papunkčiu, kuriame nurodyta, kad tais atvejais, kai pažeidimas nėra nurodytas 2 skirsnyje, tai kiti pažeidimai turėtų būti nagrinėjami, jei įmanoma, pagal analogiją su šiose gairėse nustatytais pažeidimų rūšimis, pagal analogiją atsižvelgdama į Gairių 2.1 lentelės 1 punktą, kuriame nustatyta, kad pažeidimas nustatomas kai nepaskelbiamas skelbimas apie pirkimą ir viešumas nėra užtikrinamas kitomis tinkamomis priemonėmis, taikoma 100 proc. finansinė korekcija, taip pat įvertinusi tai, kad: buvo vykdomas mažos vertės Pirkimas 2 neskelbiamos apklausos būdu, nors galėjo sukelti didesnę susidomėjimą, atlikus pirkimą skelbiamos apklausos būdu, Pirkimo 2 procedūrų viešumas nebuvo užtikrintas jokiais tinkamomis priemonėmis (galimos tinkamos viešumo užtikrinimo priemonės nurodytos Gairių 2.1 lentelės 1 punkto 19 išnašoje), nusprendė taikyti 100 proc. pataisos normą nuo Sutarties 2 vertės, tenkančios Projektui, t. y. nuo 18.144,30 Eur su PVM. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų suma yra 18.144,30 Eur su PVM ir joms tenkančios netiesioginės išlaidos 725,77 Eur. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta vienodo dydžio norma (finansinė korekcija 100 proc.) taikoma nuo prašytų ar prašomų apmokėti išlaidų sumos pagal Sutartį 2, tenkančią Projektui įgyvendinti, nurodytos išlaidas pagrindžiančiuose dokumentuose, pateiktuose kartu su mokėjimo prašymais.

Agentūra duomenys neskelbtini sprendimo dėl pažeidimo Nr. duomenys neskelbtini (reg. Nr. duomenys neskelbtini) pažeidimo tyrimo formoje išdėstė iš esmės analogiškas Sprendimui Nr. duomenys neskelbtini aplinkybes, nustatė, kad pareiškėja pažeidė VPI 17 straipsnyje įtvirtintus skaidrumo ir lygiateisiškumo principus bei VPI 5 straipsnio 3 dalį ir 4 dalį, 31 straipsnio 3 dalies 4 punktą, Aprašo 24.2 papunkčio nuostatas ir nusprendė taikyti 100 proc. pataisos normą nuo Sutarties 3 vertės, tenkančios Projektui, t. y. nuo 18.148,14 Eur su PVM. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų suma yra 18.148,14 Eur su PVM ir joms tenkančios netiesioginės išlaidos 725,93 Eur. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta vienodo dydžio norma (finansinė korekcija 100 proc.) taikoma nuo prašytų ar prašomų apmokėti išlaidų sumos pagal Sutartį 3, tenkančią Projektui įgyvendinti, nurodytos išlaidas pagrindžiančiuose dokumentuose, pateiktuose kartu su mokėjimo prašymais.

Agentūra duomenys neskelbtini sprendimo dėl pažeidimo Nr. duomenys neskelbtini (reg. Nr. duomenys neskelbtini) pažeidimo tyrimo formoje išdėstė iš esmės analogiškas Sprendimui Nr. duomenys neskelbtini aplinkybes ir pažeidimus bei nusprendė taikyti 100 proc. pataisos normą nuo Sutarties 4 vertės, tenkančios Projektui, t. y. nuo 18.148,85 Eur su PVM. Pažeidimo tyrimo metu

nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų suma yra 18.148,85 Eur su PVM ir joms tenkančios netiesioginės išlaidos 725,95 Eur. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta vienodo dydžio norma (finansinė korekcija 100 proc.) taikoma nuo prašytų ar prašomų apmokėti išlaidų sumos pagal Sutartį 4, tenkančią Projektui įgyvendinti, nurodytos išlaidas pagrindžiančiuose dokumentuose, pateiktuose kartu su mokėjimo prašymais.

Agentūra duomenys neskelbtini sprendimo dėl pažeidimo Nr. duomenys neskelbtini (reg. Nr. duomenys neskelbtini) pažeidimo tyrimo formoje išdėstė analogiškas Sprendimui Nr. duomenys neskelbtini aplinkybes ir pažeidimus bei nusprendė taikyti 100 proc. pataisos norma nuo Sutarties 4 (Komisijos pastaba: sprendime padaryta rašymo apsirikimo klaida, turėtų būti Sutarties 5) vertės, tenkančios Projektui, t. y. nuo 1.212,55 Eur su PVM. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų suma yra 1.212,55 Eur su PVM ir joms tenkančios netiesioginės išlaidos 48,51 Eur. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta vienodo dydžio norma (finansinė korekcija 100 proc.) taikoma nuo prašytų ar prašomų apmokėti išlaidų sumos pagal Sutartį 5, tenkančią Projektui įgyvendinti, nurodytos išlaidas pagrindžiančiuose dokumentuose, pateiktuose kartu su mokėjimo prašymais.

Ginčas kilo dėl Agentūros Sprendimų, kuriais už VPĮ 17 straipsnyje įtvirtintus skaidrumo ir lygiateisiškumo principų, VPĮ 5 straipsnio 3 ir 4 dalies, 31 straipsnio 3 dalies 4 punkto ir Aprašo 24.2 papunkčio pažeidimus pritaikyta 100 proc. dydžio finansinė korekcija nuo Sutarties 2, Sutarties 3, Sutarties 4 ir Sutarties 5 vertės, tenkančios projektui, teisėtumo.

Pažymėtina, kad pareiškėja neginčija Agentūros nustatytų ir finansinės korekcijos taikymą nulėmusių faktinių aplinkybių, sutinka su padarytais pažeidimais, tačiau Komisijai skundžia Sprendimais pritaikytą 100 proc. finansinės korekcijos dydį ir prašo jį sumažinti iki 25 proc.

Pareiškėjos teigimu, pritaikyta finansinė korekcija nepagrįstai nebuvo individualizuota, be to, CPVA neįrodė žalos ES biudžetui ir nepateikė paskaičiavimo, kokia apimtimi darbai būtų pigesni, nei pavyko juos nusipirkti bei netinkamai taikė Gairių 2.1 lentelės 1 punkto 19 išnašoje pateiktą paaiškinimą. Taigi Komisija šiame sprendime vertins ir pasisakys dėl skundžiamų CPVA Sprendimų teisėtumo dalyje dėl 100 proc. finansinės korekcijos taikymo.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Reglamento Nr. 2021/1060, PAFT (akto redakcija, galiojusi nuo 2024 m. gruodžio 15 d. iki 2025 m. kovo 6 d., t. y. skundžiamų Sprendimų priėmimo metu), VPĮ (akto redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.), Gairių nuostatos.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjos atžvilgiu buvo konstatuoti VPĮ 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų lygiateisiškumo ir skaidrumo principų bei VPĮ 5 straipsnio 3 ir 4 dalies, 31 straipsnio 3 dalies 4 punkto reikalavimų pažeidimai, pasireiškę tuo, kad Perkančioji organizacija (pareiškėja), netinkamai apskaičiavusi Pirkimais numatomų įsigyti darbų vertę, Pirkimų organizavimui bei vykdymui pasirinko netinkamą pirkimo būdą, t. y. Pirkimus organizavo ir įvykdė neskelbiamos apklausos būdu.

2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos administruojančiųjų institucijų ir tarpinės institucijos funkcijų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl funkcijų paskirstymo įgyvendinant 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą“, 4.5 papunkčiu nustatyta, kad CPVA atlieka įtariamų pažeidimų, padarytų įgyvendinant projektus, tyrimus, priima sprendimus dėl pažeidimų, taip pat priima sprendimus nepripažinti tinkamomis finansuoti išlaidų ar jų dalies, kai nustato, kad šios išlaidos ar jų dalis neatitinka Europos Sąjungos ir (ar) nacionaliniuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose Investicijų programos įgyvendinimą, keliamų reikalavimų arba įgyvendinant projektus nebuvo pasiekti nustatyti projektų rodikliai ar jų dalis, arba priima sprendimus susigrąžinti iš projektų vykdytojų lėšas, išmokėtas netinkamoms finansuoti išlaidoms apmokėti, ir (ar) kitas pagal Europos Sąjungos ir (ar) nacionalinius teisės aktus ir (ar) projektų sutartis reikalaujamas grąžinti lėšas ir apie tai informuoja projekto vykdytoją ir ministeriją, imasi teisės aktuose nustatytų veiksmų dėl lėšų grąžinimo ministerijai.

VPĮ 5 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad numatoma pirkimo vertė skaičiuojama imant visas mokėtinas sumas be pridėtinės vertės mokesčio, į ją įtraukiant visas pirkimo sutarčių pasirinkimo ir atnaujinimo galimybes, kurios turi būti aiškiai numatytos pirkimo dokumentuose. Kai perkančioji organizacija numato prizus ir (arba) kitas išmokas kandidatams ar dalyviams, apskaičiuodama

numatomą pirkimo vertę, ji turi į tai atsižvelgti. Numatoma pirkimo vertė skaičiuojama tokia, kokia ji yra pirkimo procedūrų pradžioje (1 dalis). Perkančioji organizacija neturi teisės skaidyti pirkimo, jeigu taip galėtų būti išvengta šiame įstatyme pirkimui nustatytos tvarkos taikymo, išskyrus atvejus, kai tai yra pateisinama dėl šio straipsnio 2 dalyje nustatytų priežasčių (3 dalis). Pasirenkant numatomos pirkimo vertės skaičiavimo būdą, negali būti siekiama išvengti šiame įstatyme pirkimui nustatytos tvarkos taikymo (4 dalis). VPĮ 17 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad perkančioji organizacija užtikrina, kad vykdant pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų. Pagal 31 straipsnio 3 dalį, apie mažos vertės pirkimą gali būti neskelbiama, jeigu yra šio įstatymo 71 straipsnio 1 dalies 2 punkte, 2, 3, 5 arba 6 dalyje nustatytų sąlygų arba bent viena iš šių sąlygų: kai numatoma pirkimo sutarties vertė neviršija 15 000 Eur (penkiolikos tūkstančių eurų) (be pridėtinės vertės mokesčio) (4 punktas).

PAFT 208 punktu nustatyta, kad administruojančioji institucija, tirdama įtariamą pažeidimą, vertina projekto vykdytojo ir (ar) CPO, kai atliktas pirkimas iš CPO, ar kitų institucijų ir (ar) įstaigų pateiktą informaciją, duomenis ir dokumentus, reikalingus pažeidimo tyrimui atlikti, taip pat gali atlikti patikrą vietoje, prašyti projekto vykdytojo ir (ar) CPO, kai atliktas pirkimas iš CPO, paaiškinti įtariamo pažeidimo aplinkybes, kreiptis į kitas institucijas ar įstaigas su prašymu pagal kompetenciją pateikti informaciją, reikalingą pažeidimo tyrimui atlikti, ir (ar) atlikti kitus veiksmus, siekdama iširti įtariamą pažeidimą. Kai įtariamas pažeidimas susijęs su pirkimu, įvykdytu pažeidžiant teisės aktus, reglamentuojančius viešuosius pirkimus, arba tokio pirkimo pagrindu sudarytos sutarties vykdymu, su tokiu pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydis apskaičiuojamas Su pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti projekto išlaidų apskaičiavimo metodikos 3 ir 4 punktuose nustatyta tvarka (214 punktas).

Apskaičiavimo metodikoje (PAFT 5 priedas) reglamentuojama netinkamų finansuoti pavienių ar jungtinių projektų (toliau – projektas) išlaidų, kai nustatytas pažeidimas dėl investicijų tęstinumo reikalavimo nevykdymo ir (arba) su pirkimu susijęs pažeidimas, apskaičiavimo tvarka (1 punktas). Apskaičiavimo metodikos 3 punktu nustatyta, kad nustačius su pirkimu susijusį pažeidimą: kai pažeidimas nustatytas subjektui, kuris yra perkančioji organizacija pagal Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, atliekant pirkimą, kuriam taikomas ar iš dalies taikomas Viešųjų pirkimų įstatymas arba kuriam jis netaikomas šiame įstatyme nustatytais atvejais, atliekant pirkimą iš centrinės perkančiosios organizacijos (toliau – CPO) ar per ją, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 82 straipsnio nuostatomis, kai šie pirkimai atlikti vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo redakcija, galiojusia nuo 2017 m. liepos 1 d., taip pat nustačius draudžiamąjį pirkimo sutarties pakeitimą, atliktą galiojant Viešųjų pirkimų įstatymo redakcijoms nuo 2017 m. liepos 1 d., netinkamos finansuoti projekto išlaidos apskaičiuojamos vadovaujantis 2019 m. gairėmis (3.2 papunktis).

Apskaičiavimo metodikos 4 punktas numato, kad Gairėse nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo norma, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, taikoma proporcingai pagal pirkimo sutartį arba jos dalį (jei pirkimo sutartis apima ir kitus, projekto lėšomis nefinansuojamus, objektus arba pažeidimas turėjo įtakos tik daliai pirkimo sutarties vertės) projekto vykdytojo patirtoms ir planuojamoms patirti išlaidoms pagal konkrečią pirkimo sutartį: kai dėl nustatyto pažeidimo pagal Gaires galėtų būti taikomos skirtingos netinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo normos, dėl atitinkamos normos taikymo, laikantis proporcingumo principo, sprendžiama atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir įvertinant su juo susijusias aplinkybes: ar pirkimas (išskyrus tarptautinį pirkimą) nekelia tarptautinio susidomėjimo (pvz., vertinama, ar kitose valstybėse narėse esantys ūkio subjektai siekė pateikti pasiūlymą dėl pirkimo, arba, kai apie tai nėra duomenų, vertinama, ar tokie ūkio subjektai dalyvavo vykdant panašius pirkimus (vadovaujantis turima informacija apie analogiškus projektus) ir kt.) (4.1.1 papunktis); ar nebuvo neteisėtai ribojama rangovų, prekių tiekėjų ir (ar) paslaugų teikėjų konkurencija (pvz., vertinama, ar sudarytos sąlygos potencialiam rangovui, prekių tiekėjui ir (ar) paslaugų teikėjui pateikti pasiūlymą, pateiktų pasiūlymų skaičius ir kt.) (4.1.2 papunktis); ar dėl nustatytų diskriminuojančių reikalavimų nebuvo atmesta pasiūlymų (4.1.3 papunktis); ar yra kitų, atsižvelgiant į taikytinų teisės normų pažeidimo pobūdį ir sunkumą, laikantis proporcingumo principo, administruojančiosios institucijos nustatytų aplinkybių (pretenzijų ir skundų nebuvimas savaime nėra lengvinanti aplinkybė) (4.1.4 papunktis).

Gairių 1.1 papunkčiu nustatyta, kad pažeidimas gali būti arba nebūti tiksliai įvertinamas kiekybiškai. Finansinis pažeidimo poveikis tiksliai įvertinamas kiekybiškai, jei tai įmanoma, remiantis atskirais išnagrinėtais atvejais, siekiant apskaičiuoti tikslią Komisijai netinkamai deklaruotų kompensuotinių išlaidų sumą; šiais atvejais finansinę pataisą būtina apskaičiuoti tiksliai. Vis dėlto laikoma, kad viešųjų pirkimų pažeidimų atveju finansinio poveikio tiksliai kiekybiškai įvertinti neįmanoma dėl pažeidimo pobūdžio. Todėl šiais atvejais susijusioms išlaidoms, atsižvelgiant į pažeidimų pobūdį ir sunkumą, laikantis 1.4 skirsnyje nustatytų kriterijų, turi būti taikoma fiksuoto dydžio pataisa. Viešųjų pirkimų srities pažeidimai nagrinėjami atsižvelgiant į tikslą apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir atitiktį Sąjungos teisės aktams (pirmiausia – skaidrumo, nediskriminavimo, lygiateisiškumo, proporcingumo ir teisinio tikrumo principams). Be to, finansinės pataisos gali būti taikomos tik jei konkretus pažeidimas turi arba galėtų turėti finansinį poveikį Sąjungos biudžetui. Todėl šiose gairėse nurodytų (arba į juos panašių) rūšių pažeidimai, dėl kurių 2 skirsnyje nustatyta fiksuoto dydžio pataisa, laikomi turinčiais finansinį poveikį. Gairių 1.4 papunkčiu nustatyta, kad, jei dėl pažeidimo pobūdžio finansinio poveikio tiksliai kiekybiškai įvertinti neįmanoma, bet tokio pobūdžio pažeidimas gali turėti poveikį biudžetui, Komisija gali apskaičiuoti taikytinos pataisos sumą, atsižvelgdama į tris kriterijus: pažeidimo pobūdį, jo sunkumą (pažeidimo sunkumas įvertinamas pirmiausia atsižvelgiant į šiuos veiksnius: konkurencijos lygį, skaidrumą ir lygiateisiškumą) ir susijusius finansinius fondų nuostolius. Tai reiškia, kad remiantis šių gairių 2 skirsnyje nurodytomis fiksuoto dydžio (5 %, 10 %, 25 % ir 100 %) normomis atliekamos finansinės pataisos turi atitikti proporcingumo principą.

Gairių 2.1 lentelės 1 punkte aprašytas pažeidimas – skelbimo apie pirkimą nepaskelbimas ir nurodyta, kad jeigu skelbimas apie pirkimą nebuvo paskelbtas pagal atitinkamas taisykles (t. y. nebuvo paskelbtas Oficialiajame leidinyje), kaip to reikalaujama pagal direktyvas, taikoma 100 proc. pataisos norma. Jeigu padarytas toks pat, kaip aprašyta pirmiau, pažeidimas, tačiau viešumas buvo užtikrintas kitomis tinkamomis priemonėmis – taikoma 25 proc. pataisos norma. Gairių 2.1 lentelės 1 punkto 19 išnašoje nurodyta, kad tinkamos viešumo užtikrinimo priemonės reiškia, kad skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas užtikrinant galimybę kitoje valstybėje narėje esančiai įmonei gauti tinkamą informaciją apie viešąjį pirkimą, prieš skiriant jo sutartį, kad ši įmonė galėtų pateikti pasiūlymą arba išreikšti susidomėjimą dalyvauti procedūroje, siekiant gauti šią sutartį. Praktiškai taip yra, kai: i) skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas nacionaliniu lygmeniu (vadovaujantis su tuo susijusiais nacionalinės teisės aktais arba taisyklėmis) ir (arba) ii) buvo laikytasi būtinausių informacijos apie sutartis standartų.

Iš paminėtų teisinio reglamentavimo nuostatų matyti, kad pirkimų vykdymo metu už lygiateisiškumo ir skaidrumo principų laikymąsi yra atsakinga perkančioji organizacija. Ji turi vykdyti pirkimus taip, kad šie principai nebūtų pažeisti. CPVA nustačius šių principų ir (ar) kitus pažeidimus, taikomos finansinės korekcijos, nurodytos Gairėse.

Nagrinėjamu atveju CPVA nustatė, kad pareiškėja įvykdė Pirkimus neskelbiamos apklausos būdu, nors galėjo sukelti didesnę susidomėjimą, atlikusi pirkimą skelbiamos apklausos būdu. Kaip minėta, pareiškėja paties pažeidimo padarymo fakto neginčija. Gairių nuostatos numato 100 proc. ir 25 proc. finansines normas, taikomas priklausomai nuo to, ar apie pirkimus buvo paskelbta. Jeigu skelbimas apie pirkimą nebuvo paskelbtas Oficialiajame leidinyje – taikoma 100 proc. korekcija, jeigu apie pirkimą buvo paskelbta nacionaliniu lygmeniu ir (arba) buvo laikytasi būtinausių informacijos apie sutartis standartų, taikoma 25 proc. korekcija. Šiuo atveju Pirkimai įvykdyti neskelbiamos apklausos būdu.

Pareiškėja skunde teigia, kad Agentūra Gairių 2.1 lentelės 1 punkto 19 išnašoje įtvirtintą nuostatą pritaikė klaidingai, kadangi ji taikoma pirkimams, kurie turi būti skelbiami ES OL leidinyje. Komisija su šiais argumentais nesutinka. Būtent Gairių 2.1 lentelės 1 punkto 19 išnašoje nurodyta, kad tinkamas viešumo užtikrinimas reiškia, kad skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas nacionaliniu lygmeniu. Šiuo gi atveju pareiškėja Pirkimus atliko neskelbiamos apklausos būdu, t. y. informacijos apie jį viešai nepaskelbė. Tokiu būdu pareiškėja neužtikrino net minimalaus Pirkimų procedūrų skaidrumo ir viešumo, kas kartu sąlygojo tiekėjų sąžiningos konkurencijos ir jų lygiateisiškumo eliminavimą.

Teismų praktikoje pripažįstama, kad net ir formalūs viešojo pirkimo trūkumai konkrečioje situacijoje gali patvirtinti, kad pirkimas buvo atliktas pažeidžiant skaidrumo, viešumo, vienodo

vertinimo ar kitus pagrindinius viešųjų pirkimų vykdymo imperatyvus. Vien tik šių principų pažeidimas gali sudaryti pagrindą taikyti griežtas poveikio priemones, nes tokie pirkimo trūkumai paprastai negali būti laikomi mažareikšmiais (žr. LVAT 2013 m. gruodžio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-2046/2013, 2017 m. liepos 28 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-1096-858/2017, 2018 m. balandžio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-727-502/2018). Kaip jau aukščiau minėta, aptariamam atveju pareiškėja net neginčija paties pažeidimo fakto, o pažeidimas sudaro pagrindą taikyti poveikio priemones.

Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 dalimi nustatyta, kad pažeidimas – tai taikytinos teisės pažeidimas, padarytas dėl ekonominės veiklos vykdytojo veiksmų ar neveikimo, kai nepagrįstas išlaidas įtraukus į Sąjungos biudžetą jam padaroma ar būtų padaryta žala.

ESTT 2024 m. spalio 4 d. byloje Nr. C-175/23 yra nurodęs, kad „... sąvoka „pažeidimas“ Reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 36 punkte apibrėžta kaip bet koks Sąjungos teisės ar nacionalinės teisės nuostatų dėl jų taikymo pažeidimas, susijęs su ekonominės veiklos vykdytojo veiksmais ar neveikimu, kai dėl nepagrįstų Sąjungos bendrojo biudžeto išlaidų padaroma arba gali būti padaryta žala šiam biudžetui. Taigi tam, kad toks pažeidimas būtų padarytas, turi būti įvykdytos trys sąlygos, t. y. turi būti pažeista taikytina teisė, turi būti ekonominės veiklos vykdytojo veiksmai ar neveikimas, dėl kurių padarytas šis pažeidimas, ir turi būti padaryta reali ar potenciali žala Sąjungos biudžetui (pagal analogiją žr. 2020 m. spalio 1 d. Sprendimo *Elme Messer Metalurgs*, C-743/18, EU:C:2020:767, 50 ir 51 punktus ir 2023 m. birželio 8 d. Sprendimo *ANAS*, C-545/21, EU:C:2023:451, 27 ir 29 punktus). Pirmoji sąlyga susijusi ne tik su pačių Sąjungos teisės nuostatų, bet ir nacionalinės teisės nuostatų, kurios taikomos Sąjungos struktūrinių fondų remiamiems veiksams ir kuriomis taip prisidedama prie Sąjungos teisės, susijusios su šių fondų finansuojamų projektų valdymu, įgyvendinimu (2020 m. spalio 1 d. Sprendimo *Elme Messer Metalurgs*, C-743/18, EU:C:2020:767, 52 punktas ir 2023 m. birželio 8 d. Sprendimo *ANAS*, C-545/21, EU:C:2023:451, 30 punktas). Dėl antrosios sąlygos, t. y. kad atitinkamas pažeidimas turi būti padarytas ūkio subjekto veiksmais ar neveikimu, pažymėtina, kad Reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 37 punkte „ekonominės veiklos vykdytojas“ apibrėžiamas kaip bet kuris fizinis ar juridinis asmuo ir bet kuris kitas subjektas, dalyvaujantis įgyvendinant fondų paramą, išskyrus valstybę narę, vykdančią valdžios institucijos įgaliojimus. Pagal trečiąją sąlygą reikalaujama, kad ekonominės veiklos vykdytojui pažeidus taikytiną teisę „padaroma ar būtų padaryta“ žala Sąjungos bendrajam biudžetui. Iš paties šio reglamento 2 straipsnio 36 punkto teksto, visų pirma iš žodžių junginio „padaroma ar būtų padaryta“, matyti, kad jeigu dėl „pažeidimo“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, nereikia įrodyti konkretaus finansinio poveikio Sąjungos biudžetui, taikytinų taisyklių nesilaikymas yra „pažeidimas“, jeigu negalima atmesti galimybių, kad šis pažeidimas turėjo įtakos atitinkamo fondo biudžetui (2017 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere*, C-408/16, EU:C:2017:940, 60 ir 61 punktai ir 2023 m. birželio 8 d. Sprendimo *ANAS*, C-545/21, EU:C:2023:451, 38 punktas). Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad „pažeidimas“, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 36 punktą, gali būti laikomas tik pažeidimu, dėl kurio „padaroma ar [gali būti] padaryta“ žala Sąjungos biudžetui. Kiek tai susiję su finansinės pataisos sumos nustatymu, iš Reglamento Nr. 1303/2013 143 straipsnio 1 ir 2 dalių matyti, kad valstybės narės pirmiausia turi nustatyti pavienius ir sisteminius pažeidimus ir atlikti proporcingas finansines pataisas, susijusias su veiksmuose arba veiksmų programose nustatytais pažeidimais. Šios pataisos apima viso valstybės įnašo arba jo dalies, skirtų veiksmų programai, panaikinimą taikant kriterijus, susijusius su pažeidimų pobūdžiu, jų sunkumu ir atitinkamo fondo finansiniais nuostoliais. Taigi pagal šią nuostatą draudžiama, kad bet koks Sąjungos teisės ar nacionalinės teisės, taikytinos veiksams, finansuojamiems iš Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, pažeidimas būtų laikomas automatiškai darančiu žalą Sąjungos biudžetui arba galinčiu jam daryti žalos, neatsižvelgiant į tokio pažeidimo poveikį Sąjungos biudžetui. Kiek tai susiję su finansinės pataisos sumos nustatymu, iš Reglamento Nr. 1303/2013 143 straipsnio 1 ir 2 dalių matyti, kad valstybės narės pirmiausia turi nustatyti pavienius ir sisteminius pažeidimus ir atlikti proporcingas finansines pataisas, susijusias su veiksmuose arba veiksmų programose nustatytais pažeidimais. Šios pataisos apima viso valstybės įnašo arba jo dalies, skirtų veiksmų programai, panaikinimą taikant kriterijus, susijusius su pažeidimų pobūdžiu, jų sunkumu

ir atitinkamo fondo finansiniais nuostoliais“. <...> „Be to, nors Komisija ir valstybės narės gali remtis fiksuoto dydžio pataisos normų skale, vis dėlto galutinei taikytinai pataisos sumai nustatyti būtinas individualus ir išsamus nagrinėjimas, kurį atliekant turi būti atsižvelgta į visus konstatuotą pažeidimą apibūdinančius ypatumus, palyginti su elementais, į kuriuos buvo atsižvelgta nustatant šią skalę ir kurie gali pateisinti didesnės arba, priešingai, sumažintos pataisos taikymą (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 14 d. Sprendimą *Wroclaw – Miasto na prawach powiatu*, C-406/14, EU:C:2016:562, 48 ir 49 punktus)“. ESTT atsakė, kad „<...> Reglamento Nr. 1303/2013 143 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias bet koks viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimas yra „pažeidimas“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio 36 punktą, dėl kurio automatiškai taikoma finansinė pataisa, kurios dydis nustatomas pagal iš anksto nustatytą fiksuoto dydžio pataisos normų skalę“.

Iš paminėtų teisinio reglamentavimo nuostatų ir ESTT formuluojamos praktikos darytina išvada, kad pažeidimo buvimas reiškia, kad turi būti įvykdytos trys sąlygos: pirma, turi būti padarytas ES teisės (arba nacionalinės teisės, susijusios su ES teisės taikymu) pažeidimas; antra, šis pažeidimas turi būti padarytas ūkio subjekto veiksmais ar neveikimu; ir, trečia, turi būti padaryta reali ar potenciali žala ES biudžetui. Už nustatytą pažeidimą taikomos finansinės pataisos dydis neturi būti nustatomas automatiškai, remiantis vien tik nustatyta fiksuoto dydžio pataisos normų skale, bet pataisos suma turi būti taikoma individualiai, atsižvelgus į pažeidimą apibūdinančius ypatumus bei laikantis proporcingumo principo, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir sunkumą.

Pareiškėjos teigimu, Sprendimais pritaikyta 100 proc. finansinė korekcija nepagrįstai neindividualizuota, nes Agentūra nenustatė ir neapskaičiavo, kiek pigiau Darbai galėjo būti įsigyti, jei Pirkimai būtų įvykdyti viešos (skelbiamos) apklausos būdu.

LVAT 2025 m. vasario 5 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eA-227-415/2025 nurodė, kad iš principo finansinės pataisos dydis neturi būti nustatomas automatiškai, remiantis vien iš anksto nustatyta fiksuoto dydžio pataisos normų skale, taip pat išaiškino, kad „<...> fiksuoto dydžio finansinė pataisa, laikantis proporcingumo principo, visų pirma atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir sunkumą, taikoma tik tuomet, kai neįmanoma tiksliai apskaičiuoti iš fondų mokėtinos neteisėtų išlaidų sumos.“

Komisijai pateiktame atsiliepime Agentūra nurodė, kad tuo atveju, jeigu pareiškėja būtų pasirinkusi tinkamą Pirkimų vykdymo būdą – skelbiamą apklausą, kuri apie Pirkimų vykdymą būtų leidusi žinoti neribotam kiekiui tiekėjų, tiekėjų pasiūlymų visuose Pirkimuose galėjo būti pateikta daugiau, juose galėjo būti nurodytos mažesnės Darbų kainos, o pareiškėjai būtų skirtas mažesnis finansavimas iš ES biudžeto. Agentūra sprendė, kad šiuo atveju neįmanoma tiksliai apskaičiuoti su pažeidimais susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydžio, todėl finansinę korekciją taikė vadovaudamasi Gairių nuostatomis.

Pareiškėja skunde nurodo, kad finansinė korekcija galėtų būti skiriama pagal tai, kiek pigiau pareiškėja būtų gavusi kito tiekėjo pasiūlymą ir teigia, kad tai galėjo siekti 15 ar 20 proc.

LVAT yra išaiškinęs, kad pagal bendrąją įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklę, kiekviena šalis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (žr. pvz., LVAT 2011 m. spalio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-2329/2011).

Pareiškėja, teigdama, kad Pirkimų vykdymo metu rinkoje galimai buvo palankesnių pasiūlymų kainos atžvilgiu, turėtų pateikti šiuos teiginius pagrindžiančius įrodymus. Kartu su skundu pareiškėja tokių įrodymų Komisijai nepateikė. Byloje taip pat nepateikta duomenų, kad tokius įrodymus pareiškėja būtų teikusi CPVA pažeidimų tyrimo metu. Skunde nurodytas argumentas, jog Agentūra neįvertino, jog gautos lėšos buvo faktiškai panaudotos pagal paskirtį, nepaneigia nustatyto pažeidimo ir tai nelaikytina mažesnės finansinės korekcijos taikymo pagrindu. Iš Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 dalyje pateikto apibūdinimo ir aukščiau paminėtos teismų praktikos matyti, kad nereikalaujama įrodyti ar apskaičiuoti konkretaus žalos dydžio, pažeidimui konstatuoti pakanka potencialios žalos fakto. Kaip minėta, Gairėse įtvirtinta fiksuota finansinė pataisa taikoma tuomet, kai neįmanoma tiksliai apskaičiuoti neteisėtų išlaidų sumos. Teisingumo Teismo yra nurodyta, kad netgi tikslaus finansinio poveikio neturintys pažeidimai gali labai paveikti finansinius ES interesus (2005 m. rugsėjo 15 d. sprendimas

Nr. C- 199/03). Komisijos vertinimu, šiuo atveju Agentūrai neturint galimybės apskaičiuoti konkrečią neteisėtų išlaidų sumą, tačiau nustačius pažeidimą, kuriuo buvo padaryta potenciali žala ES biudžetui, pagrindai vadovautasi Gairių 2.1 lentelės 1 punkto nuostata ir pareiškėjai pritaikyta 100 proc. finansinė korekcija.

Komisijos posėdyje abu ginčo šalių atstovai nurodė, kad pareiškėjos ir jos atstovo 2025 m. gegužės 12 d. į bylą pateikta Pirkimo 1, Pirkimo 2, Pirkimo 3, Pirkimo 4 dokumentacija atsakovei nebuvo pateikta pažeidimo tyrimo metu. Atsižvelgiant į tai, kad šie dokumentai CPVA nebuvo vertinti, priimant skundžiamus Sprendimus, Komisija dėl jų detaliau nepasisakys ir jų nevertins. Tik pastebėtina, kad Pirkimo 1, Sutarties 1 atveju priimto atsakovės sprendimo dėl finansinės korekcijos pareiškėja netgi neginčija; dalis pareiškėjos vadovo patvirtintų apklausos pažymų (2023 m. gegužės 15 d. apklausos pažymos Nr. 4 ir Nr. 5) nepasirašytos pirkimo iniciatoriaus ir pirkimo organizatoriaus; analogiško pobūdžio Pirkimo 5 dokumentacija nepateikta. Tai, kad tik bylos nagrinėjimo Komisijoje metu pareiškėjos pateikti minėti dokumentai (nors juos pareiškėja turėjo ir anksčiau) nebuvo vertinti atsakovės ir dėl jų nepasisakyta duomenys neskelbtini sprendimuose dėl pažeidimo Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini ir duomenys neskelbtini, negali būti pagrindas pripažinti šiuos sprendimus neteisėtais.

Komisija pažymi, kad PAFT 223 punktu nustatyta, kad, „Esant poreikiui (t. y. paaiškėjus naujoms aplinkybėms, kurios nebuvo įvertintos atliekant pažeidimo tyrimą, nustačius, kad netinkamai apskaičiuota netinkamų finansuoti išlaidų suma, ir kitais atvejais) pažeidimo tyrimas gali būti atliekamas iš naujo ir, atsižvelgiant į jo rezultatus, atitinkamai gali būti pakeistas sprendimas dėl pažeidimo. Iš naujo pažeidimo tyrimas atliekamas ir sprendimas dėl pažeidimo priimamas šiame Taisyklių skirsnyje nustatyta tvarka. Jeigu iš naujo atlikus pažeidimo tyrimą ir priėmus sprendimą dėl pažeidimo sumažėja projekto vykdytoji nustatytą netinkamų finansuoti išlaidų suma, administruojančioji institucija apie tai informuoja vadovaujančiąją instituciją ir atitinkamą ministeriją.“ Taigi nustatytas reglamentavimas numato galimybę institucijai atnaujinti pažeidimo tyrimą paaiškėjus naujoms aplinkybėms, kurios nebuvo įvertintos pažeidimo tyrimo metu, ir, atsižvelgiant į gautus rezultatus, pakeisti sprendimą dėl pažeidimo. Komisija nekvestionuoja pareiškėjos teisės papildomai kreiptis į atsakovę ir atsakovės teisės spręsti dėl PAFT 223 punkto nuostatos (ne)taikymo, teisės (ne)atnaujinti pažeidimo tyrimą.

Komisija, įvertinusi byloje nustatytas aplinkybes ir ginčui aktualų teisinį reglamentavimą, prieina prie išvados, kad Agentūros duomenys neskelbtini sprendimais duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini, duomenys neskelbtini Pažeidimo tyrimo forma projekte Nr. duomenys neskelbtini pritaikyta 100 proc. finansinė korekcija yra pagrįsta pažeidimo tyrimo metu atsakovės surinktais ir gautais duomenimis bei teisės aktų normomis, taip pat atsakovė, taikydama finansinę korekciją, vadovavosi ginčą reglamentuojančiais teisės aktais ir jų nepažeidė, todėl naikinti juos dalyje dėl finansinės korekcijos taikymo pareiškėjos skunde (prašyme IAGNTI 6 straipsnio prasme) nurodytais argumentais Komisija neturi pagrindo. Netenkinus pareiškėjos pagrindinio reikalavimo dėl Sprendimų dalies panaikinimo, neatsiranda pagrindas Komisijai tenkinti ir pareiškėjos išvestinį reikalavimą priimti naujas Agentūros paskirtas finansines korekcijas ir nustatyti 25 proc. dydžio finansines korekcijas Sprendimuose. Komisija nėra viešojo administravimo subjektas ir už Agentūrą nenustato finansinių korekcijų, o taip pat šiuo atveju, netenkinus pareiškėjos minėto pagrindinio reikalavimo, nenustačius sąlygų, kad CPVA Sprendimų dalis dėl pritaikytos 100 proc. finansinės korekcijos būtų buvusi neteisėta, neturi pagrindo spręsti dėl atsakovės įpareigojimo atlikti atitinkamus veiksmus, susijusius su kito dydžio finansinės korekcijos nustatymu. Pareiškėjos skundas (prašymas) atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos biudžetinės įstaigos duomenys neskelbtini „duomenys neskelbtini“ gimnazijos prašymą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkas

Edvardas Jucius

Komisijos nariai

Vytautas Kurpuvesas

Inga Morkvėnienė